

er det Tjenestepigen, der gør det hyggeligt og behageligt i Hjemmet? Det er saavist ikke den mere eller mindre grundige Rengøring i Værelserne og Ilden i Kakkelovnen, der skaber Hjemmets Hygge, hertil maa Grundene søges dybere. — Saa fortsætter K. L.: — „De mest lækre Retter bliver baarne lige ind paa Bordet for Herskabet, uden at det har rørt sig en Smule derfor —“. Hvem betaler de Ingredienser til de „lækre Retter“, uden hvilke der ingen lækre Retter blev til, om Pigen saa anstrengte sig nok saa meget, jeg tænker, Husfaderen har „rørt sig“ for at skaffe Pengene dertil, og hvem har havt al Tanke for hvad der skulde anskaffes, hvem bærer hele Ansvar for Maaltidet, mon Pigen eller Husmoderen? — Endvidere siger K. L. — „Jeg hører til dem, der alene er til for at lette andre Livet, og hele mit Liv optages af at arbejde for andre.“ Dette lyder jo, som om Tjenestepigerne var Offerlam for alle de andre Stænder — Efter min Mening sælger de deres Tid og Kræfter ligesom alle Mennesker, der arbejder for deres Livs Ophold, hver efter sine Evner og sine Kundskaber. — Saa tilføjer K. L., at hun af den Grund bliver sét ned paa — ja, man maa indrømme, hun har været ualmindelig uheldig med sine Pladser, thi det hører jo dog til en svunden Tid (om den nogensinde har været), at der blev „set ned“ paa Tjenestepigerne — dette med „at blive sét ned paa“ finder overhovedet mere Sted i Pigernes Fantasi end i Virkeligheden, og kommer vist meget af, at de selv er saa tilbøjelige til at se ned paa de Mennesker, der staar under dem i pekunier eller social Henseende — jo mere virkelig Dannelse, jo mindre „seen ned“ paa andre.

Uden Misfornøjelse med det bestaaende, ingen Reformer, og derfor er det rigtigt at klage over det, der med Rette kan klages over, men med saadanne Begrundelser af en Klage, som K. L.'s, skader hun mere, end hun gavner sin Sag; enhver Husmoder vil vist give mig Ret i, at stod man ligeoverfor en Pige, der kom med slige Udtalelser som de her anførte, vilde man frastødes over hendes Mangel paa Forstaaelse af alt det, der gaar forud for Pigens ansvarsfri og mere eller mindre mekaniske Arbejde.

Fredensborg, den 5. Januar 1891.

Julie Rosing,
f. Dithmer.

Tjenestepigernes Fagforening.

I Kristiania har Dannelsen af Tjenestepigernes Fagforening vakt temmelig stor Bevægelse iblandt Husmødrene og givet Anledning til flere Møder og Udtalelser fra disse til Gunst for Forbedring i Tjenestepigernes Kaar.

Vi meddeler følgende Udtdrag af et Indledningsforedrag af Fru Olaug Løken, hvori hun omtaler deres Fritid, Maaltider, Pige-kamre og Løn:

„Hvad Fritiden angaar, synes jeg, vi bør antage den amerikanske Skik. Jeg hørte en ung Pige, som har tjent i Amerika, fortælle, at hun der havde fri hver Torsdag Eftermiddag fra Kl. 3 og desuden hver anden Søndag og at dette var fast Skik overalt.

Naar man bare indretter sig paa det, saa lader naturligvis dette sig lige saa godt

arrangere her hos os som i Amerika. Det kan jo ikke være stort værre, at Pigen er borte en halv Dag, end at vi selv er det imellem.

Om Søndagen burde de jo helst være fri helt fra Kirketid (Kl. 10), den Dag, de har Frisøndag; men kan det ikke lade sig gøre, at de faar helt fri, saa maatte det i det Mindste lade sig gøre, at vi sløjfede en Del af det Arbejde, vi plejer at lade dem udføre om Søndagen. For Eksempel Middagsmaden. Hvorfor kan ikke vi lige saa godt som saa mange Englændere spise kold Mad om Søndagen? Hvorfor skal endelig vi norske mere behøve at spise nystegt Steg til hver Søndag Middag, end de mange Ladies og Gentlemen i Skotland og England? Bare fordi vi er vant til det, og fordi vi ikke har den engelske Kirkes strenge Anskuelse om Søndagens Helligholdelse til at tvinge os. Men måske vi norske Husmødre af Godhed for vore Tjenestepiger kunde begynde med -- om ikke at spise bare kold Mad om Søndagen, saa dog at vælge Retter, som er lavet paa kortere Tid, f. Eks. kold Steg med varme Kartofler og varm Sauce, med en Ret Grøntsager, som kan være kogt Dagen forud -- eller Bøf, som kan skæres til og krydres om Lørdagen -- eller Vildt, som parteret og opvarmet i Saucen, efter manges Smag er næsten bedre end nystegt -- eller Fiskefarce som Bøfkager, eller stegt Fiskebudding osv. osv. Alt dette, og til Dessert en Æblekage, en kold Brødbudding, en Frugtgrød med Fløde eller lign., vil kunne blive en lige saa god Søndagsmiddag, som man oftest ellers plejer at spise rundt i Familiene. Og man opnaar da den Fordel, at Kokkepigen fik Fred og Ro ogsaa et Par Timer om Formiddagen, om hun ikke faar helt fri.

Saa er der Spisetidernes *Praktikthed* og ikke for *seer Klokket*, vi for Pigernes Skyld bør tage Hensyn til. At Frokosten om Søndagen i enkelte Familier ikke kan ryddes bort før langt paa Formiddagen, burde ikke finde Sted. Lige saa den sene Aftensmad, som i Virkeligheden er et Bevis paa Herskabernes Egoisme og Hensynsløshed lige over for Tjenerne. Var man Tjener selv, skulde man se, hvor lykkelig man vilde blive over et Par Timers uforstyrret Ro om Aftenen, naar Dagens Gerning er endt. Men naar Aftensmaden skal spises Kl. 8 eller derover, faar Pigerne ikke begyndt at vaske op før henved 9, og før de da bliver færdige, er Kl. 10 -- den Tid, de for deres Helbreds Skyld burde gaa til Sengs. Senere end Kl. 7 burde man aldrig spise til Hverdagsbrug. Dette Arrangement vilde ogsaa for os selv have store Fordele, baade i Henseende til Hygge og Sundhed tror jeg.

Sæt, at Tjenestepigerne virkelig gjorde Strejke med Forlængende -- f. Eks. 8 Timers Arbejdsdag. De begynder deres Dag Kl. 6, eller lad os sige 7; herfra er 5 Timer til Kl. 12 -- Kl. 3 altsaa skulde de da være helt fri. Dette vilde nok være for storartet. Men f. Eks. 12 Timers Arbejdsdag synes rimeligere. Fra 7 Morgen til 7 Aften! -- Men for at faa denne store Reform indført, maatte man rigtignok „indrette sig“ ganske anderledes „praktisk“ i Husholdningerne! Enten maatte man da spise Hovedmaaltidet Kl. 6 eller før, og saa intet mere den Dag. Eller man maatte spise Middag for Eksempel Kl. 4, og saa til Aften nøjes med

skaaret Smørrebrød eller Hvedebrød til en Kop Te, som Fruen maatte tillave inde paa hollandsk og russisk Vis. Kunde hun da ogsaa paa hollandsk og tildels ogsaa paa dansk Vis vaske og tørre Tekopperne, mens hun passiarer med sin Mand eller sine Gæster, saa var vi komne langt paa Bedringens Vej. Men om saa store Reformer ikke kan ventes indført paa én Gang, saa kan de komme lidt efter lidt, og til en Begyndelse foreslaar jeg tidlig Aftensmad, f. Eks. Kl. 7. Pigens Arbejdsdag bliver da omkring 13--14 Timer, fra regnet et Par Timer om Eftermiddagen, som hun i enkelte Huse vilde faa for sig selv.

Jeg kan her ikke lade være at minde om Tjenerforhold i Amerika: Et gennemgaaende Træk er det, at Mænd og Drengene i det hele taget kun trænger til lidt Opvartning og maa hjælpe sig selv. Ved Bordet ydes Hjælpen i Fællesskab. Manden i et Hus paatager sig ofte om Vinteren at holde Ovne og Kamener med Kul og Brænde. Han er ofte først oppe om Morgen, og en amerikansk Gentleman siger, at ingen Tjeneste, han kan gøre for sin Hustru og sine Børn, ligger under hans Værdighed at udføre.

Hvis Mand og Dreng her i Landet var lige saa hjælpsomme, vilde det blive betydelig bedre for Tjenestepigerne, end det er. En Mand hos os -- han kan ofte være en stor, stærk Mand og have Tid nok, han bliver dog rolig liggende i sin Seng, indtil et Væsen af „det svage Køn“ har indfundet sig paa hans Værelse, lagt i Ovnen, hentet hans Støvl og Klæder og bragt dem pudse og børstede tilbage. Da staar han op. At især unge Mennesker, endog Sønner af demokratiske Forældre, oplæres til en saadan aristokratisk Blødgørelse, har ofte forundret mig. Kan man vente, at saadanne unge Herrer ikke bliver downe, fordringsfulde og indbildske? Nylig hørte jeg derimod om en Familie, en Embedsmand paa Landet, hvor alle Drengene, fra det de kunde klare sig selv, var bleve oplærte til aldrig at bede Pigerne om Hjælp til sig selv, men tværtimod, om Søndagen og ellers, naar Pigerne skulde have fri, at hjælpe dem med alt muligt, ligefra Kvægets Pasning og Malkning til Rengøring og andet Arbejde. At det kommer til at gaa disse selvhjulpne og hjælpsomme Drengene godt i Verden, er da noget, som siger sig selv. Dersom alle vore Herrer og Smaadrenge var opdraget som disse Drengene eller som de amerikanske, vilde der som sagt blive ikke saa lidt mere Fritid for Pigen.

Men om vi altsaa bør give Pigerne mere Fritid, tror jeg, vi for deres egen Skyld bør holde fast paa, at de er hjemme om Aftenen til et bestemt Klokket, f. Eks. 10 eller 11.

(Sluttes.)

Ribe Mælkeriskole

har nu begyndt sit andet Aars Virksomhed, som ifølge Skolens Plan er beregnet paa 5 Maaneder.

Skolen, som særlig har taget Sigte paa at give Mejerisker den samme theoretiske Uddannelse som Mejerister, har ment ikke at kunne gøre Elevtiden kortere, skønt det viser sig her som i andre Fag, hvor Kvinder skal staa i Lære, at de hurtigere end Mænd skal fuldende deres Læretid. Meget faa Forældre vil ofre de mange Penge paa Døtrenes Lære-